

שמיני
תשפ"ה

תהלתו בקהל הסידים

דברי תורה, סיפורים ומשלים

מאת המנהל הר"ח ר' יצחק אהרן קליין שליט"א

גליון תקס"ח

יהי ביום השמיני

הובא בבעל הטורים, אמר משה לפי שסרבת לה' בסנה שבעה ימים לכן לא זכיתי לשמש אלא שבעה ימים. ויש לתמוה, שהיה לו להעניש שלא ישמש ז' ימים כמו שסירב לה' ז' ימים. ויש לפרש, שכשביקש אותו ה' ללכת לפניו ולא קיבל כי עדיין לא טעם את העריבות והמתיקות של העבודה הנעלה הזו ולא ידע טיבה ומהותה, אבל אחרי שזיכהו מן השמים לשמש ז' ימים וטעם נפשו את הערב והמתוק לחיך ולנשמה האלוקית, אז היה משתוקק וחפץ להחזיק במדרגה נשגבה זו לאורך ימים ושנים, ובחלוף ה' ימים אמר לו ה' לא שלך היא העבודה אלא של אהרן אחיך, אז נחשב למשה לעונש גדול ועצום הרבה יותר מאשר אם היה נענש שלא ישמש כלל כי עדיין לא הבין גדול ההפסד של העדר העבודה.

(מחשבת הלוי זצ"ל)

כי היום ה' נראה אליכם

יש לרמוז, בזה דהנה איתא בחז"ל, שביום שהוקם המשכן למטה הוקם גם המשכן של מעלה ששם עומד מיכאל ומקריב קרבנות לפני הקב"ה, ואהרן הכהן בעודו הוא כנגד מיכאל בעולם העליון, וזה שנרמז כאן ה' נראה אליכם, נראה אותיות 'אהרן' ו'אליכם' אותיות 'מיכאל', כי ביום הזה נתקרב שניהם להקריב לפני ה'.

(זרע ברך)

יהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ובניו וקני ישראל

פירש"י הק', להשמיים שעל פי הדיבור אהרן נכנס לשמש בכהונה גדולה ולא יאמר מאליהו הוא נכנס. וקשה, היה לו לומר שעפ"י ציווי ה' נכנס ואז חשיד משה רבינו שיעשה דבר מבלי שיעטמו מה. ויש לפרש עפ"י הגמ' בזבחים קב, ביקש הקב"ה ליתן כהונה למשה ומפני שסירב להקב"ה אמר לו 'שלח נא ביד תשלח' ניתן הכהונה לאהרן. מזה צריך לקחת מוסר השכל כמה צריך להזהר בדיבור שיועשה ורשע וגורם עונש

ח"ו, וזה הכוונה להשמיים שעפ"י הדיבור, שדיבר נגדו יתברך ע"כ זכה אהרן לשמש בכהונה גדולה, וממנו יראו ויקחו מוסר השכל שלא ידברו דבר שנגד רצונו יתברך שמו ובדאי לא חשדו במשה שיעשה מעצמו מה שה' לא ציווה אותו.

אל תשקצו את נפשותיכם ולא תטמאו בהם רש"י הק' בסוף פרשת קדשים כתב, מה שאמרו חז"ל אל יאמר אדם אי אפשי בבשר חזיר' אלא יאמר 'אפשי ומה אעשה שאבי שבשמים גור עלי'. וידוע מש"כ הקדמונים טעם על מה שאמרה התורה"ק לאכול, לפי שמזיקים לבריאות הגוף, כמ"ש ב'מורה נבוכים', אבל המזרחי דחה אותו שאין לנו אלא

ואביהוא ומתו בו ביום. ובס' גליוני הש"ס מהג"ר יוסף ענגיל זצ"ל בשם מדרש תלפיות: באר מרים היה טעם יין חלב, דבש, כסגולת המן. ובדאי היה פועל שכרות כיון ממש. ועוד י"ל עפ"י התוס' בחולין ד"ה: דשמא או כשבאו ישראל למדבר היה המדבר מצמיח ואולי נטעו גפנים ועשו יין.

ואח"כ כל בית ישראל יכבו את השריפה אשר שרף ה' יש להבין מדוע ציונה התורה כאן שכל בית ישראל יכבו משא"כ בפטירת אהרן ומרים לא היה צריך לצוות, ונראה לומר כי בדרך כלל בכית הבנים או האבות על בניהם גורם לבמות גם כל הנאספים השומעים הבכי ומתעורר אצלם הבכי אבל כאן כתוב וידוע אהרן וכן בניו א"כ היה חשש ששאר העם לא יתעוררו לבכי לכן ציוה ה' כאן וכל בית ישראל יכבו על הצדיקים ואתם אל תראו שום אבילות.

(כתב סופר)

דבר חכמה

ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא והוא גרה לא יגר וכו' ואת הגמל וכו'

פעם הגיעו שני אורחים לפרמישלאן, והגבאי סידר להם מארחים אחד מהבעלי בתים פרס פרוסת מהחלה אבל הוא עצמו לא אכל הרבה ולכן גם התבייש האורח לאכול, השני נתאסן אצל אחד שכן אכל הרבה אבל לא פרס פרוסת לכולם אלא לעצמו ולכן גם שם האורח לא אכל כי התבייש לפרס לעצמו.

בסעודה שלישית הגיעו שניהם לשולחנו של רבי מאיר מפרמישלאן זצ"ל, והוא ראה ברוח קדש מה שעבר על האורחים ושם לב שהם נשארו רעבים, פתח את פיו ואמר מצוות הכנסת אורחים מפורשת בתורה ואפילו מוזכר מה שהגיש אברהם אבינו לאורחים, אף על פי שנדמו לו כערביים, ולכן צריכים מאוד להזהר בזה ועל המזמין אורחים צריך לדעת שהוא צריך לפרוס פרוסת הרבה וכן לאכול גם הוא שלא יתביישו אחרים לאכול.

וזה המונח בתורה 'ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא' אמנם הוא פורס פרוסת אך 'והוא גרה לא יגר' הוא עצמו אינו אוכל ולכן אינו כשר 'טמא הוא' לכם' וכמו"כ כתוב 'ואת הגמל כי מעלה גרה הוא' אמנם אוכל הוא אך 'ופרסה לא יפריס' הוא אינו פורס פרוסת ולכן אף הוא טמא. ומי הוא הטהור מי שיש לו ב' הסימנים גם מפריס פרסה וגם גרה יגר, ומיד ציוה רבי מאיר לתת לאורחים סעודה שלישית ביד רחבה.

את הגמל כי מעלה גרה הוא וכו' חז"ל אמרו (ברכות סא.) שמצוות גמילות חסדים שייך בגופו ובממונו, הנה מצאנו ג"כ דרשת חז"ל פסחים כה. ואהבת וכו' בכל נפשך ובכל מאודך כי יש אנשים שממונם חביב עליהם יותר מגופם ויש אנשים שגופם חביב ממונם, הנה ראינו ב' כיתות אנשים החלוקים בטבעם יש נדבן בממונו ונותן מכיסו נדבה הגונה לעני אבל אם תאמר לו שילך בעיר לקבץ ממון עבור העני יסרב לעשות כן כי גופו וכבודו יותר חביב לו ונראה לו כבזיון, ולזה מרומז הפסוק 'ואת הגמל' היינו הגומל חסד בממונו כי 'מעלה גרה הוא' מוכן לתת גרה כמאמר הפסוק עשרים גרה השקל אבל 'פרסה לא יפריס' אינו רוצה לתת פרוסתו – ברגלו – לקבץ נדבות לאחרים, זה מקיים גמילות חסדים בממונו ולא בגופו ולכן אינו כשר, ויש סוג אחר שבטבעו הוא קמצן ואינו רוצה לתת פרוטה לעני כי ממונו חביב עליו מגופו אבל מוכן הוא להסתובב בעיר ולאסוף כסף עבור העני ועל זה רמז הכתוב 'ואת החזיר היינו עשירי קמצן שאינו מהנה אחרים מנכסיו אף שהוא 'מפריס פרסה' מוכן ללכת ברגליו ולאסוף, אך 'גרה לא יגר' אינו מוכן לתת אפילו גרה (מטבע) מכיסו, ואינו מקיים גמ"ח בממונו גם הוא אינו כשר וצריך להיות גם מפריס פרסה וגם מעלה גרה, דהיינו לעשות גמילות חסדים הן בגופו והן בממונו.

(נמלצו לחיכי)

אל תשקצו את נפשותיכם והתקדשתם והייתם קדושים איתא בזוה"ק סוף פ' שמיני, שהאוכל מאכלות אסורות מטמא נפשו וגופו ומראה שאין לו חלק בקדושת ישראל ואלוקיו. וכן איתא בתוס' שבת יב וחולין ה: דאיסור מאכלות אסורות חמור יותר משאר עבירות, וכל עמל האדם לפיהו, פירש הזוה"ק דכל העמל והעונשים בגיהנום בשביל פיהו שטימא במאכלות אסורות, וכן פירשו 'שומר פיו ולשונו שומר מצוות נפשו' אל תקרא 'מצוות' אלא 'מצרעת' שהוא קבועה בנפש, ולכן נתייבו ישראל כלליה בימי אחשוורוש שאכלו מאכלות אסורות, וכן אדם הראשון נענש במיתה לדורות על מאכל שהיה אסור עליו לאכול.

(איתא בילקוט)

ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח

וברש"י: ב' דברים, לפי שהיה אהרן 'בוש' ו'ירא', ומשה ענה לו רק על הבושה ולא על היראה. ולמה לא ענה לו על היראה. וי"ל, שאהרן היה ירא מפני שהיה לו חלק בעגל ואיתא בברכות יב, כל העושה דבר עבירה ומתבייש בו מוחלין לו על כל עונותיו, א"כ הבושה היא התקנה לעוברי עברה, וזה מה שאמר לו משה, מאחר שאתה בוש ממילא נמוך לך עוון העגל וא"כ אין לך סיבה לירא מגשת למזבח ולכן לכך נבחרת כי כבר נמחל לך עוונך.

(כמוצא שלל רב)

ואת החי אשר תאכלו אשר על הארץ

איתא בתורת כהנים: אשר על הארץ' להוציא את אלה שבים. ואמרו חז"ל בחולין קכ"ז, כל הנבראים שיש ביבשה יש ג"כ בים חוץ מחולדה, והיה מחשבה שגם הם מותרים לאכול ע"ז נאמר כאן אשר על הארץ אבל אלו שבים אסורים לאכלם מלבד דגים שהם בעלי סנפיר וקשקשת שהם מותרים.

(שער בת רבים)

על דניאל שהושלך לגב האריות עשה לו ה' ב' נסים, א, שלא אכלו אותו האריות, ב, ששלח אליו את חבקוק הנביא עם סעודה ושניהם אכלו ושנתו שם בבור והללו את ה' כל הלילה וזה היה בליל פסח כמ"ש בהגדה נושע מבור אריות פותר ביעותותי לילה וידוע שמי ששומר פיו ממאכלות אסורות נקרא קדוש כמ"ש כאן בפרשה אל תשקצו נפשותיכם והייתם קדושים ובה יבארו הפסוק בתהלים לד יראו את ה' קדושו לקדש עצמכם להזהר במאכלות האסורות כי ע"ז אין מחסור ליראייו כי צלם אלוקים על פניהם וכמ"ש ומוראכם וחתכם יהיו על כל חיות השדה כפריים רשו ורעבו אלו האריות שהיו שם עם דניאל אע"פ שרעבו לא נגעו בו לרעה ודורשי ה' אלו דניאל וחבקוק לא יחסרו כל טוב הספיקה להם סעודתם שם בליל פסח.

(שער בת רבים)

יין ושכר אל תשת

כתב רש"י שתויין יין נכנסו למשכן, זה שיטת רבי ישמעאל. וקשה מהיכן היה להם יין במדבר בארץ לא זרועה, ואין לומר שכוונו לטעום טעם יין במן שאכלו, כי כתב החת"ס פ' דברים ד"ה אלה: שמעתי שלא היה במן טעם יין שתפלו על המן שהיה לבן ויין אדום לא היה במן. ואולי קנו מתגרי אומות העולם, שכתב בס' 'הדר קנים' פ' במדבר ט"ז בשם הספר ועדיין לא נאסר להם יין עד שגור פנחס, וכן איתא במדרש תלפיות ענף יין: איתא במדרש שבני עשו היו מביאים כל מיני פירות ומגדים יינות וסלתים, אבל הרמב"ן בדברים כ"ט כתב שלקחו ישראל מתגרי האומות רק בשנת הארבעים ויום הקמת המשכן היה בשנה השנית ואז הקריבו נדב

לקיים גזירת מלך, ולכן אל יאמר א"א בבשר חזיר שהוא מזיק לנפשי, אלא יאמר אפשי כי לא זיק לי ואעפ"כ גזר מלכנו שלא לאכלו. וזהו כאן הפירושו, אל תשקצו את נפשותיכם לומר שמה שאסרה תורה כי הם דברים משוקצים, אלא לא תטמאו בהם ועלינו להתקדש בקדושה של מעלה אלא דע שעלי לקבל גזירת המקום בלי שום טעם.

(קרי לדוד)

ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח
וברש"י הק' הובא, שהיה אהרן בוש לכך נבחרת. יש לפרש עפ"י מוש"כ במדרש פ' שמות ג-א, על הפסוק: ויסתר משה פניו, אמר ר' יהושע בן קרחה: לא יפה עשה משה כשהסתיר פניו וכו', ולבסוף ויחר אף ה' במשה, ומה היה החרון אף, כלומר, מה היה העונש כתוצאה מזה, שניטלה הכהונה ממשה ונתנה לאהרן, א"כ לפי זה כשראה משה שגם אהרן בוש אמר לו: הלא בשביל הכוונה שהסתרת פני ניטלה ממני הכהונה ונתנה לך וכעת אם גם אתה תהי בוש ניטל הכהונה גם ממך וינתן לאחר.

(אוצרות החיים)

וימותו נדב ואביהו לפני ה'
איתא במדרש: למה מתו, אמר ר' לוי הרבה נשים היו מצפות להם והם אומרים איזה אשה הוגנת לנו. ור' יהושע ב"ר נחמיה אמר הפסוק בתהילים ע"ח, 'בחוריו אכלה אש משום בתולתיו לא הוללו', ועוד שהיו הולכים אחר משה ואהרן ואמרו מתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואהרן נקח שררה על הציבור. והנה ידוע שכן עזאי לא נשא אשה כל ימיו כי אמר נפשי חשקה בתורה, וכשאמר יהושע למשה: 'אלדד ומידד מתנבאים בכוונה', אמר לו: הטל עליהם צרכי ציבור והם כלים מאליהם, ואם תאמר שנדב ואביהו לא נשאו נשים כי נפשם חשקה בתורה - א"כ איך רוצים ליטול שררה לעצמם הרי אז יתבטלו מות' כי השררה מבטל מלימוד תורה.

(ליקוטי מהר"ם)

וישחט את העולה
ובהמשך הפסוק: וימצאו בני אהרן אליו את הדם וגו' כתיב וימצאו חסר יו"ד, ואח"כ לגבי אימורים כתיב: ואת העולה המציאו אליו, כתיב המציאו מלא עם יו"ד. ונראה ליישב, משום שהולכת הדם הוא בכהן אחד, לכן כתיב חסר יו"ד, משא"כ בהולכת האיברים הוא בכמה כהנים ולכן כתיב מלא יו"ד.

(רבי חיים קנייבסקי זצ"ל)

ויאמר אל אהרן קח לך וכו' ואל בני' תדבר לאמר
יש להבין, מה נשתנה אמירה זו מכל האמירות שבתורה שמשח דיבר אל בני ישראל, וכאן אמר הוא לאהרן שהוא ידבר אל בני ישראל. ונראה עפ"י מה דאיתא בספד"ק שהתיקון על חילול ה', זה, שיעשה קידוש ה' ויורה לאחרים דרכי תשובה וי"י יכוני עונו שעשה בריבים. והנה אהרן לא חטא בעגל כי כוונתו היה לטובה, אבל מ"מ כלפי ישראל שלא ידעו כוונתו - היה חילול ה', כי חשבו שגם הוא עושה ע"ז. ולכן ציוה ה' שמשח יגיד לו שיזיר לישראל להביא קרבן לכפר עליהם ויעשו תשובה על מעשה העגל ויקדשו אתה ה' ועי"ז יהי שוב השראת השכינה ויתכפר לאהרן על עוון חילול ה' שנעשה על ידי' (אזור אליהו)

קרב אל המזבח
כתב ברש"י הק' שהיה אהרן בוש וירא לגשת, אמר לו משה, למה אתה בוש, לכך נבחרת. יש לבאר, שאיתא בשו"ע אורח סי' נג, ששליח ציבור קבוע שנבחר ע"י הקהל יורד מעצמו לפני העמוד להתפלל ולא יסרב, אבל מי שאינו קבוע ושולחים אותו - יסרב פעם אחת ושתים ואח"כ יגש להתפלל. והנה אמרו חז"ל בברכות כו: תפילות כנגד תמידין הן, ומנעו שצדיק קרבן כדון תפילה, לכן כשנתכבד אהרן לגשת להקריב - היה בוש לגשת, כמו שנהוג לגבי תפילה, אמר לו משה, למה אתה בוש - מלשון בושש, הלא לכך נבחרת ודינך כקבוע שיורד מיד ואינו מסרב. (חוט המשולש)

ידום אהרן
ברש"י הק' קיבל שכר על שתיקתו, שנאמר לו לבדו פרשת שתויי היין. איתא בספד"ק 'ידום' מלשון 'דומם' כמו אבן, שגם בתוך לבו לא היה לו עצבות על מעשה ה'. ומנא ידעין, כי ידוע שאין השכינה שורה מתוך עצבות אלא מתוך שמחה של מצוה (שבת ל), ואם היה לו עצבות בלב א"כ איך נתייחד אליו הדיבור, אלא ראייה שלא היה כלל בעצבות, אלא היה עוסק

בשמחה של מצוה הקרבת הקרבנות וקיבל יסוריו בשמחה.

(עשרה למה)

וישאום בכתנתם
כתב ברש"י הק': כמין שני חוטמים של אש נכנסו לתוך חוטמיהם ומתו ולא נשרפו בגדיהם אלא נשמתם. יש לומר הטעם שנשתלקו במיתה כזה, דרש"י הק' כתב שמתו על שהורו הלכה בפני רבן. ואיתא בעירובין סג 'כל המורה הלכה בפני רבו ראוי שיכישו נחש'. ואיתא בחז"ל, שהיה ענן אחד מענני כבוד הולך לפניו ושוורף כל הנחשים שהיו במדבר. א"כ לא היה יותר נחשים לענוש את מי שמורה הלכה בפני רבו, ולכן אותם החוטי אש שהם היו הנחשים היו צריכים להרוג את נדב ואביהו במקום הנחשים.

(יערות דבש)

וזאת החי' אשר תאכלו וכו' אשר על הארץ
לכאורה מיותר "אשר על הארץ". ונראה עפ"י הגמ' בסנהדרין טז רבי שמעון ב"ח הלך בדרך ופגע בו ארי ורצה לאכלו ירדו לו שתי חתיכות בשר מן השמים אחת אכל הארי וכך ניצל ואחת השאיר הביאו לביהמ"ד ושאל אם זה מותר לאכילה כי אולי זה בשר של מין טמא, אמרו לו החכמים אין דבר טמא יורד מהשמים ומותר לאכלו, ולכן מדגיש כאן הכתוב שזה שצריך לבדוק הסימנים זה דוקא אשר על הארץ אבל אם יורד מן השמים אין צורך לבדוק ומותר. ולכן העורב שהביא בשר לאליהו כיון שנשלח מן השמים לתפקיד זה ודאי הבשר מותר ללא כל חשש.

(רבי שלמה אלגזי ז"ע)
קח לך עגל
ברש"י הק' כתב: 'להודיע שמכפר לו על מעשה העגל'. יש לדקדק למה מדגיש רש"י על 'מעשה', ולא כתב סתם על 'העגל'. וגם איך נראה מכאן שמכפר לו. ונראה, דאיתא בפרשת שלח שאם שגג בעבודה וזה צריך להביא עולה ואח"כ חטאת, שהעולה באה על הרהור הלב ובעבירות שבשאר אסורין כיון שאין מחשבה מצטרפת למעשה לכן החטאת קודמת כדי לרצות ואח"כ העולה לדורון. אבל בעבודה וזה שמחשבה מצטרפת למעשה צריך להביא עולה קודם על המחשבה ואח"כ חטאת על המעשה. ואהרן לא היה לו שום סרך ע"ז רק כוונתו לשמים והוצרך לחטא זה להציל את ישראל שלא יהרגו כהן ונביא יחד ולא יהיה להם שום הצלה

וכולו ח"ו יכלו, וא"כ חטאו הוא רק על המעשה ואז צריך קודם לחטאת ואח"כ עולה לדורון. וזה מה שהדגיש רש"י שבא לכפר על 'מעשה' העגל ולא צריך שום כפרה על המחשבה כי לא חטא במחשבה.

(ראש דוד)

ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'
ידוע שטבע האב הוא, שאם יחרה אפו בבנו ומבקש ליסרו - לא ימסרנו לאדם אחר ליסרו אלא הוא בעצמו ייסרו, כי חושש שאדם אחר ייסר יותר מן הצריך. וזה שאמר בפ' עקב כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוהיו מייסרו. וכן מצינו שמיתת רשעים הוא ע"י מלאך המות, ומיתת צדיקים הוא ע"י הקב"ה בעצמו וכמו שמשח מת במיתת נשיקה. וזה בא הפסוק לומר, יבכו את השריפה ששרף ה', כי היו צדיקים גדולים שה' בעצמו לקח אותם ואז ודאי שצריך לבכותם.

(זכרון אליעזר)

וישאום בכתנתם
ויש להקשות איך נכנסו אליעזר ומישאל להציא את נדב ואביהו ויש לומר שיש מחלוקת בתורת כהנים היכן מתו ות"ק סובר שמלאך נגפם והוציאם לחוץ

ושם היתה מיתתם. ובאמת רבי עקיבא סובר שמתו בפנים המשכן ולפי זה קשה א"כ הרי נטמא המשכן וצריכים להזות עליו שלישי ושביעי ולהטבילו ולא מצינו שהופסק העבודה במשכן שבעת ימים וכן יש לתמוה על ד' שעירים שהקריבו באותו היום והרי חטאת נאכל רק לזכר כהונה א"כ מי אכל ד' שעירים וצ"ע. עוד יש מקשים למה היה צריך לקרוא למישאל ואליעזר ולא לאלעזר ואיתמר הרי כהן הדיט מותר לטמא לקרוביו? וי"ל שבים שמשחו את הכהן הדיט ונתחנך לעבודה יש לו דין של כהן גדול שאסור להיטמא לקרוביו, ואותו היום נמשחו וכמ"ש ומפתח אהל מועד לא תצאו כי שמן משחת קודש עליכם

(תוס' הרא"ש עה"ת)

וימותו לפני ה'
במדרש יש ב' טעמים למה מתו טעם אחד שזנו מן השכינה כמ"ש ויחזו את אלוהים ויאכלו וישתו ועוד טעם כיון שלא היו להם בנים כמ"ש ובנים לא היו להם ויש לפרש ששני הטעמים אחד הם דהנה מבואר במדרש שכהן עיני יצחק כמ"ש ויהי כי זקן יצחק ויכהו עיניו מראות כיון שהביט בשכינה בשעת

א מעשה א
שבת נאך פסח
המנהג הוא מימים קדמונים לנקוב את החלות בשבת ראשונה של אחר פסח במפתח, ונעשה על החלה צורת מפתח ומנהג ישראל תורה הוא, ונקרא "שליסל חלה".

הגה"צ רבי צבי הירש מייזליש אבד"ק ווייטצען היה רגיל לספר עובדא זו בכל שנה בליל שבת הראשון לאחר הפסח, בטעם שעושים ה'שליסל חלה', שפעם אחת בימי הרה"ק המהר"ל מפראג זי"ע בליל התקדש חג, כאשר סיימו הקהל תפלת מעריב, וכבר הלכו כל העולם לביתם, הלך גם המשמש של הבית הכנסת לביתו, והיה לו מפתחות הרבה של הביהמ"ד בחבילה א' ותלה המפתחות על מסמר אחד שהיה תקוע בהכותל כמו שנהג מאז ומקדם.

אך כאשר ניגש אל השולחן להתחיל הסדר והתחיל לומר הסימן 'קדש' שמע קול רעש של נפילת המפתחות לארץ, וראה שאכן המפתחות נפלו ממקומן, הפסיק ממה שהתחיל והחזיר המפתחות למקומן על הכותל, וחזר למקומו אצל השולחן והתחיל עוד הפעם 'קדש' ולגודל תמיהונו שמע עוד הפעם קול של נפילת המפתחות, וחזר אצלם וראה שהמה מונחים על הארץ, והחזירים עוד הפעם על המסמר שבכותל, וכעת סידר אותם שיהא בטוח שהם תלויים שם היטב, אולם כאשר שוב ניסה להתחיל הסדר חזר הדבר ונפלו המפתחות, ועלה פחד גדול בלב השמש, דהלא דבר הוא, ולא ידע על מה יימזון הדברים, והלך בבהלה גדולה אצל רבו הגדול המהר"ל זי"ע, וסיפר לו כל הענין הפלא.

והמהר"ל אמר לו שיחזור לביתו, ויפריד החבילה של המפתחות ויתלה כל מפתח ומפתח לעצמו על המסמר, ובזה יבחין בשל איזה מפתח נופלים כל המפתחות, ועשה כן ותלה כל מפתח ומפתח על המסמר ולא נפלו, אבל כאשר תלה המפתח של הארון הקודש, נפל להארץ, והחזירו על הכותל ונפל עוד הפעם, וידע שהסיבה הוא מפתח הארון הקודש, וחזר לרבו המהר"ל, וא"ל דכנראה המפתח של הארון הקודש

העקידה וכתב כי לא יראני האדם וחי ונתחייב אז מיתה אבל כיון שסומא חשיב כמת נהיה סומא ונחשב כמת וא"כ קשה למה מתו נדב ואביהו היה אפשר לתת להם עונש שיהיו סומין החשובים כמת ולא יצטרכו למות כמו שנעשה ליצחק אלא החילוק ביניהם ברור כי ליצחק היה בנים וכיון שנעשה סומא חשיב כמת אבל נדב ואביהו בלאו הכי היו כמת כי מי שאין לו בנים אז ממילא היו חשובים כמתים ומה יתן להם אם יעשו אותם סומין הרי גם בלי זה חשובים כמת ולא היו עונש זה להם כלום וכיון שזו עניניהם מן השכינה וכתב כי לא יראני האדם וחי היה צריך להמיתו.

(פנינים יקרים)

מתי ישבו אהרן הכהן ובניו - שבעה על נדב ואביהו? בסוף פרשת צו כתוב ופתח אהל מועד תשבו שבעת ימים והובא במדרש אלו שבעת ימים זה שבעת ימי אבלות על נדב ואביהו ואע"פ שעדיין לא מתו ומצאנו כ"כ גם קודם המבול כתיב ויהי לשבעת הימים ומי המבול היה על הארץ ואמרו חז"ל וכי יש דבר הזה שמתאבלים על האדם קודם שמת אלא

האמת שאדם שאינו יודע מתי ימות קרובו אינו יכול להתאבל קודם מיתה על קרובו קודם מיתתו אבל הקב"ה שיועד עתידות שמר ז' ימי אבלות על כל האדם שימותו במבול כך אמר הקב"ה לאהרן ובניו שמרו שבעת ימי אבלות על ב' אחיכם שימותו ביום הקמת המושכן וכיון שלא רצה שיופיע יום ר"ח ניסן – הקמת המושכן על כן ישבו כאן שבעת ימים פתח אהל מועד שקשה סילוקן של צדיקים כחובן העולם כולו.

(שפתי כהן עה"ת)

היכן נקברו?

נדב ואביו נקברו בהר ההר שבו נקבר אהרן אביהם אחרי מ' שנה שמתו הם וקבורתם היה ע"פ הדיבור או עפ"י רוח הקודש של משה רבינו.

(בן איש חי)

זאת תורת הבהמה

בפסחים מט': איתא עם הארץ אסור לאכול בשר שנאמר זאת תורת הבהמה כל העוסק בתורה מותר לאכול בשר ומי שאינו עוסק בתורה אסור לאכול בשר והקשה המהרש"א מדוע אין איסור לנכרי לאכול בשר הרי גם הוא אינו עוסק בתורה ויש לפרש ע"פ דברי השלה הק' המבאר שיש ד' דרגות דומם צומח חי

אויף שבת

הוא הסיבה, וצוה אותו המהר"ל שיבדוק בהארון הקודש לראות אם יש שם איזה ענין, ובדק ומצא שהבבוקבוק יין שהיה מונח שם לקידוש בביהמ"ד, היה מלא דם רח"ל, וחזר וסיפר הדבר להמהר"ל ז"ל וצוה לו המהר"ל שירחיק היטב הבבוקבוק מהדם ויתן תחתיו יין טוב אדום, ויסגור הארון הקודש ויחזור לביתו ולא יספר דבר זה לשום אחד, וכן עשה וכאשר החזיר המפתחות למקומן על הכותל נשארו שם ולא נפלו עוד.

והנה למחר בשעת התפלה הגיעו ערלים הרבה ובראשם הגלח, ועמהם הביאו גם שוטרים והיו צועקים שהיהודים הרגו נכרי. אחד ויודעים בבירור שכאן בהבית המדרש ישנו בבבוקבוק מדמו, וכמובן שנעשה בהלה גדולה בבית המדרש, אך המהר"ל ז"ל אמר לראש השוטרים שזה שקר, והוא מוכן שיחפשו בכל הבית המדרש, והתחילו לחפש פה ושם, ואח"כ הלך הגלח בדרך ישר להארון הקודש לפתחו, כאילו הוא בטוח ששם ימצא הבבוקבוק, אך סגר עליו המהר"ל ז"ל הדרך ואמר שלא יניח לו ליתן ידיו הטמאים שם שהוא מקום קדוש ביותר, והגלח צעק להשוטרים שהינו בטוח ששם ימצא הדם מאחר שרואה שהרב של היהודים אינו מניח שיבדוק שם. ואמר המהר"ל שהוא יפתח הארון הקודש בעצמו אבל יד זר לא יכנס שם.

כן עשה שפתח הארון הקודש והראה להם הספרי תורה, והגלח הבחין בהבבוקבוק שהיה מונח שם וצעק בקול נוצחת שזהו בודאי הבבוקבוק דם שמחפשים, והמהר"ל הכחיש זאת, ואמר שהוא בבבוקבוק יין ולא דם, ובדקו ומצאו שהיה של יין, ויצאו הערלים משם בבושת פנים וליהודים היתה אורה.

ולזכר נס הזה אמר המהר"ל שבאמת היו צריכים לעשות זכר לנס בשימת מפתח בתוך מצה של ליל א' דפסת, אך זה א"א, ע"כ עושים זכר להנס בשבת הראשון של אחר הפסח בשימת מפתח בהחלה של ליל שבת.

(מטעמי דוד)

מדבר והדומם נתקן ע"י הצומח והצומח נתקן ע"י החי והחי נתקן ע"י המדבר וביומא ט': מביא שהשח שיחת חולין עובר בעשה של ודברת בם ולא בדברים בטלים וא"כ עם הארץ שאינו יכול לדבר בדברי תורה ודברים בטלים אסור לו לדבר א"כ צריך לשתוק ולא הוי כלל בחינת מדבר ולכן אסור לאכול בשר כי לא יוכל לתקן את החי אבל נכרי שיכול לדבר כרצונו הוא בבחינת מדבר ויכול החי לעלות בדרגה אחת.

(פנינים יקרים)

ואת בת היענה

כתב בס' שפתי כהן עה"ת פ' תזריע בת היענה מטלת ביצים ומניחים במקום גבוה ועומדת במקום רחוק כנגדה ומבטת ורואה בהם ואינה מסיחה דעתה מהם ובאותה הבטה עושה פירות ויוצאים האפרוחים ואם תבא איזה חיה ותפסיק אז היא הורגת אותה לפי שאז נעשים הביצים מזורות ולא יצא מהם כלום ולזה נוהגים היו לתלותם בבית הכנסת לומר וללמוד מהם שעיקר התפילה שתתקבל ותעשה פירות היא הכוונה ושלא יהיה דבר מפסיק בין המתפלל לאביו שבשמים שהאדם עומד כנגד ה' ואומר ברוך אתה ה'.

(ש"ך עה"ת)

וימותו לפני ה'

איתא במדרש למה מתו שני בני אהרן שהורו הלכה בפני רבן עוד אמרו שם שתוי יין נכנסו למשכן והנה על טעם הראשון יש לשאול ממגילה יד: חולדה נביאה היתה והקשו באתרא דירמיהו היכי מתנבאה הרי היא מורה הלכה בפני רבו ומשה שהיתה קרובה דירמי ולא קפיד עליה וקשה הרי גם על אלדד ומידד לא הקפיד ואמר מי יתן והי' כל עם ה' נביאים וגם על טעם השני קשה למה נענשו במיתה על שנכנסו שתוי יין הרי עדיין לא הוזהרו על זה ואין עונשים אלא א"כ מזהירים ונראה דב' טעמים האלו אחת הם דבאמת אם היו מורים כהלכה היה משה מוחל להם אבל הם הורו שלא כהלכה ולכן לא מחל להם אבל היו צריכים לדעת בעצמם שאין כבוד לה' להכנס למקום קדוש כזה מתוך שכרות שתוי יין כי צריך להכנס במורה ובהכנעה ובהורו היתר שלא כהלכה לכן לא מחל להם משה על כן נענשו.

(דברי מהרי"א)

בקרובי אקדש

ברש"י הק' הובא אמר לו משה לאהרן, אחי יודע הייתי שיתקדש הבית במיוחדעיו של מקום וסבור הייתי או בי או בך עכשיו אני רואה שהם גדולים ממנו וממך, וקשה מנא ידע שגדולים הם דלמא שוים הם כמשה ואהרן וי"ל עפ"י הפ' מפני הרעה נאסף הצדיק ויש ב' פירושים שם או שלא יראה הצדיק את הרעה שעומדת לבא ח"ו על בני"י או שהיה כפרה על כלי ישראל וידחה את הקיטרוג מעל בני"י והנה אם הסיבה למיתת הצדיק זה לכפר על הדור אז די בצדיק אחד אבל אם הסיבה שלא יראו ברעה העומד לבא ח"ו אז צריך לקחת את כל הצדיקים וכאן נלקחו שני בני אהרן אז סימן שלא לכפר על הדור כי אז פסיק לקחת צדיק אחד ולמה נלקחו ב' האחים אלא ע"כ כדי שלא יראו ברעה העומדת לבא וא"כ שמתו רק הם ולא אנהנו זה הוכחה ברורה שהם גדולים מאתנו.

(רבי יהודה אסאד)

ויקרב כל העדה ויעמדו לפני ה' לכאורה המילה ויעמדו מיותר ודי לכתוב ויקרב כל העדה לפני ה' וכן יש לדייק עה"פ שאמר דוד שמחתי באומרים לי בית ה' נלך וסיים עומדות היו רגלנו בשעריך ירושלים פתח אחד ולמה נלקחו ב' בעמידה אלא ו"ל דקאי על עולי הרגלים שבכל הדרך הלכו בחשק ובשמחה לעלות אל מקום המקדש אבל כשהגיע לשערי ירושלים נפל עליהם פחד מאימתא דשכינתא השורה שם ונעמדו ולא יכלו להמשיך ללכת הלאה מפחד השכינה השורה בירושלים וכן כאן ויקרב כל העדה להתקרב ללכת למשכן אבל אח"כ מרוב פחד ויעמדו, נשארו עומדים על מעמדם מבלי להמשיך.

אשר יבא עליו מים יטמא יבוא כאן כתיב מלא וואו משא"כ בכל התורה כתיב יבא בלי וואו, לרמוז שיש עוד ששה משקים שמכשירים לקבל טומאה וסימנך י"ד שח"ט ד"ם ראשי תיבות ה' – רחמים, והי' לו לומר מלפני ותצא – מלפני ה' – רחמים, והי' לו לומר מלפני אלוקים – מדת הדין, וי"ל שמתו בנשיקה וזה רחמים.

ויאמר אל אהרן קח לך עגל וכו' ואל בני ישראל וכו' עגל... ושור בתורת כהנים איתא לפי שנדמה העבירה לשני מינים שנאמר עשו להם עגל מסכה ובתהילים כתיב וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב, יבוא שור ויכפר על מעשה שור, ויבא עגל ויכפר על מעשה עגל, עכ"ל. וצריך ביאור מדוע הביאו רק בני ישראל שור ולא

הביא אהרן שור, כמו שהביא עגל לכפר על מעשה העגל, היה לו להביא שור לכפר על מעשה שור.

והנה יש להסביר דברי התנ"כ דהנה עצם חטא העגל היה מה שאמרו לאהרן עשה לנו אלוהים אשר ילכו לפנינו דהיינו עבודה זרה, ושור הנאמר רומז לתאווה בבחינת שור אוכל עשב, וכלל ישראל נכשלו בב' הבחינות א. עשה לנו אלוהים דהיינו ע"ז. וב' בחינת שור הכרתי כדכתיב וישבו העם לאכול ולשתות ויקומו לצחק ואמרו חז"ל כל מקום שנאמר "לצחק" יש במשמע ע"ז גילוי עריות שפיכות דמים, ועוד איתא בילקוט סוף פרשת בלק כל מקום שנאמר "וישב" הכוונה לקלקלה כמ"ש וישבו העם בשיטות ויחל העם לזנות.

ובזה יומתק מאוד מה שאמרו חז"ל שנראה המזבח לאהרן כרמני שור ולכן היה בוש לגשת אל המזבח להקריב, והיינו שאהרן קיים בוודאי 'וחטאתי נגדי תמיד' והיה מתחרט ושב על חטא העגל, אבל ידע בנפשו שחטא רק בבחינת עגל ולא חטא בבחינת שור אוכל עשב, דהיינו תאוות הגוף, ועכשיו שראה על המזבח דמות קרני שור חלשה דעתו והבין שרמזו לו בזה שפגם בבחינת שור אוכל עשב, תאוה, ולא הבין מדוע נרמז לו זאת, ולכן היה בוש לגשת עד שאמר לו משה 'קרב אל המזבח' ומה שאתה רואה כקרני שור זה בשביל העם ולכן כתיב 'וכפר בעדך ובעד העם' והם חטאו גם בבחינת שור, ולא שאתה ח"ו פגמת בבחינת שור אלא בבחינת עגל בלבד.

(שבט הלוי)

ויאמר אל אהרן קח לך עגל

הנה ציוה ה' לאהרן לקחת עגל, ולבני ישראל לקחת שעיר עזים, ובתורת כהנים מובא שישראל חטאו בתחילה ולכן יוסף וישחטו שעיר עזים ובסוף בחטא העגל, ולכן הוצרכו בני' להביא שעיר עזים על עון מכירת יוסף, ועגל בן בקר על חטא העגל,

הנה איתא ביומא ט': מקדש שני שהיו עוסקים בתורה ובמצועות ובגמ"ח מפני מה חרב מפני שהיו בו שנאת חנם, וא"כ אנו רואים מה חמור מאוד שיש בו כח להחרים בית המקדש וכל שכן שיש בו כוח לעכב השראת השכינה מיישראל, ולכן ציוה ה' לתקן ביום זה עון שנאת חנם וציוה להם להביא שעיר עזים לתקן פגם החטא שהיה שנאת חנם אצל בני יעקב במכירת יוסף אבל אהרן שלא היה בו שמץ מ חטא זה כידוע שהיה אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרב לתורה, לא היה צריך לתקן עון זה ולכן לא הביא שעיר עזים.

בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד

בתקופת השואה הגיעו רבים לידי ייאוש ומחשבות לא טובות ורוחם נפלה בקרבם אך הרבי מקומרנא הי"ד נכדו של הניקא מסטולין ז"ע עודד את הרוחות הנשברות והשתדל להמתיק את המרידות שבלבם ואמר שאחר שריפת נדב ואביהוא בר"ח ניסן אמר משה לאהרן הקב"ה דיבר אלי לאמר 'בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד' כי העם התפלאו מדוע קרה לאהרן הצדיק עונש כזה ששני בניו נשרפו אמר הקב"ה 'בקרובי' אלה הקרובים אלי ויודעים סוד שריפת בני אהרן 'אקדש' יתקדש שמי על ידיהם ועל פני כל העם' דהיינו אצל פשוטי העם שאינם יכולים להשיג את דרכי ה' העמוקים 'אכבד' יהיה כבד מהם הדבר להבין למה יצא הקצף דווקא על אהרן, וביקש באמרו זאת מהשומעים נדיה נא אנחנו מהקרובים אל ה' ואל נקשה קושיות עליו ובהו יתקדש שמו בעולם.

(אמרי קודש)

דרוש דרש משה והנה שורה, ויקצוף וכו'

מבואר בפרשה שמשה כעס על אהרן ובניו מדוע נשרף שעיר ראש חודש ולא נאכל באנינות והקשה הלב שמחה וצ"ל היכן היה משה רבינו בעצמו וכי לא היה שם להנשיח על כל הנעשה, וענה בפשטות שמשה הלך להלוויה של נדב ואביהוא שהרי לאהרן ובניו הנותנים היה אסור לצאת מן המקדש ומשה היה הדוד שלהם ולכן הלך הוא ולא היה בעת שריפת החטאת, והוסף הפני מנחם הסבר על הפסוק וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה' מדוע כתב בלשון עתיד 'יבכו' בלשון עבר אז הוזה היה ליה למיכתב, ובפשטות יש לומר שכך הוא הדרך כשנסתלק צדיק רח"ל ככל שהזמן עובר מרגישים בחסרונם הגדול, אבל יש לומר עוד שהרי מעשה

זה היה בר"ח ניסן וידוע שכל החודש אסור בהספד ובתענית וא"כ רק אחר ר"ח אייר יוכלו לבכות אחריהם ולכן אמר יבכו בלשון עתיד. (אדמו"ר גור)

קרב אל המזבח

ברש"י לפי שהיה אהרן בוש אמר לו משה למה אתה בוש לך נבחרת, אפשר לומר הכוונה שמשה אמר לאהרן למה אתה בוש פי' לפי שאתה בוש (ולא בלשון שאלה) לך נבחרת, לכן בחר כך ה' לגשת לעבודה, היות שיש כך מידת הביישנות.

(מתלמידי הבעש"ט)

ולקני ישראל

פרש"י להשמיעם שעל פי הדיבור אהרן נכנס ומשמש בכהונה גדולה, ולא אמרו מאליו נכנס, כתב הדברי ישראל כי עיקר לעסק התורה הוא שמירת פתחי פיו ולשונו, וזה פי' רש"י להשמיעם כי על פי הדיבור אהרן נכנס ומשמש, כלומר מפני שמירת הדיבור וקדושת פיו זכה ונכנס לשמש בכהונה ולא מאליו בלי שום יגיעה.

ותצא אש וכו' וימותו לפני ה'

הקשו הראשונים הרי נדב ואביהוא מתו בתוך המשכן וא"כ נטמא כל המשכן והיו צריכים לטהר את המשכן בשלישי ושביעי ולהפסיק את כל העבודה ואיך א"כ הקריבו הנשיאים את קרבנם, ומביא תשובה בספר הר צבי פי' אחרי מהרב צבי פסח פראנק ששמע מפי האמרי אמת ז"ע שמשמע מדברי הספרי פ' חקת שהסיבה שנטמאים האנשים שנמצאו באוהל המת הוא לא מסיבת המת בעצמו אלא מהרוחות הרעות הנמצאים סביב המת ורוצים להדבק במת עצמו והם מטמאים את כל הנמצא שם תחת קורת גג אחד עם הנפטר, אבל במשכן שהיה שם קדושה נשגבה מאוד מאוד ולא יכלו הרוחות להיכנס לאוהל מועד על כן לא היה בו טומאת מת, והרמב"ן כתב שלפי הת"ק לא קשה מידי כיון שסובר שבא מלאך וחבטן לחוץ והציאת נשמה היה בחוץ.

יין ושכר אל תשת וכו'

יש רמז נאה בפסוק זה מתי מותר לשתות יין וזה בגדר מצוה 'אתה ובניך אתך' – כשאדם מיסב עם בניו ובני ביתו יחד לשולחן וזה בלילי שבתות וימים טובים ובליל הסדר, 'בבואם אל אוהל מועד' – כאשר הולכים לקבל פני צדיק בביהכ"נ ושותים שם לחיים, וכ"כ בסעודה שלישית בש"ק, 'ולא תמותו' – כשניצול ממות ועושה סעודת הודיה, 'חוקת עולם' – בסעודת ברית מילה שאומרים שם 'וחוק בשארו שם', 'לדורותיכם' – כשהוא עושה סעודת נישואים לבניו, 'ולהבדיל בין הקודש לחול' – יין של קידוש והבדלה, 'בין הטמא ובין הטהור' – בסעודת פורים עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, 'ולהורות בני ישראל את החוקים' – בשעה שעושים סיום הש"ס שלמדו אותו או בסיום מסכתא.

(אוצר שיחות צדיקים)

ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה'

מובא בספרים הק' בשם האר"י הק' שההכנה לתפילה היא המצוה של "ואהבת לרעך כמוך", ובמסכת ברכות כו: איתא אין עמידה אלא תפילה, ולפי"ז יש לפרש בפסוק כאן 'ויקרבו כל העדה' שנעשה קירוב לבבות בין כולם ואז 'ויעמדו לפני ה'" ויכלו להתפלל לפני ה'.

(חסד לאברהם)

קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולותיך איתא בספח"ק שקודם התפילה צריך האדם

רמז בפרשה

לשוב על חטאיו ואח"כ יתפלל שלא יהיה בבחינת ולרשע אמר אלוקים מה לך לספר חוקי, ואז תעלה תפילתו למעלה, והנה אמרו חז"ל בברכות כו: דאנשי כנסת הגדולה תקנו תפילות כנגד תמידין, וזה נרמז כאן 'קרב אל המזבח' כשאתה הולך להתפלל לפני ה' 'עשה את חטאתך' תעשה תשובה על החטאים 'ואת עולתך' אז תוכל להעלות את התפילות שלך ויעלה לרצון לפני הבורא ב"ה.

(אמרי נועם)

יין ושכר אל תשת

בהלכה מבואר ששכור אסור בתפילה וזה ר"ת כאן: ושכ"ר – ואם ש"תה כידי ר'ביעית, א"ל – אסור להתפלל. תש"ת – ת'פלת שיכור ת'ועבה.

ויהי ביום השמיני

השמיני ר"ת יום הראשון של ניסן מיתו ישרים – (הם נדב ואביהוא) שמתו בא' ניסן. שמיני – מס' 410 כמו בית המקדש הראשון. השמיני – ה' מרמז על חמשה דברים שהיו חסרים בבית שני.

מלבד עולת הבוקר

מלב"ד – ר"ת מ'לוה ל'עני ב'שעת ד'חקו, שנחשב לו כקרבן.

אש וזה

ר"ת – א"ש, ש'תויי יין, זרע – בלא בנים, ר'חיצה – שלא רחצו ידים ורגלים בכיור, ה'ורו הלכה בפני רבם.

(חיד"א)

שליסל חלה

הנה מנהג ישראל בהרבה מקומות לעשות חלות עגולות בשבת וזו, ומושחין אותן שיהיו ירוק-געהל, ומנקרים החלות במפתח, ועל מנהג המפתח מובא ב"אורב ישראל' כמה טעמים, ע"ש. והטעם שעושים החלות עגולות כמו מצות, נראה, כי כשיצאו בני ישראל ממצרים היו מחויבים להביא קרבן תודה, כדין יוצאי בית האסורים (ע"י ברכות נד:), אבל בפסח אי אפשר להביא קרבן תודה, כיון שיש בזה חלות חמץ, על כן הביאו קרבן תודה מיד אחר פסח עם החלות חמץ. וזכר לזה עושים בשבת שאחר הפסח את החלות עגולות בתבנית מצות, שזה רומז לחמץ ומצה שהיו בקרבן תודה.

עוד טעם, לעשות זכר לעוגות שהוציאו ממצרים וטעמו בהם טעם מן (קידושין לח.), והמן היה כורע גד עגול (שמות טז. לא). והטעם שעושים אותן צהוב, דאיתא במדרש (שהש"ר ה, א): "דודי צה ואדום" – צה לי בארץ מצרים ואדום למצרים. ואיתא בזוה"ק (ח"ב לו.) שהמכות שהביא הקב"ה על מצרים היו "נגוף ורפוא" (ישעי' יט, כב – נגוף למצרים ורפוא לישראל, שזה מורה על דין ורחמים. על כן עושים את החלות בצבע צהוב, שהוא מושותף מצבע לבן ואדום.

כ"ק מרן אדמו"ר מנה"ר א"א מבעלזא זי"ע (נדפס בקובץ 'בית ועד לחכמים' – נאראל, עמ' נ)

שאין לו שייכות לעולם הזה: הנה רבי ואילו היה רבי בצעירותו היה יכול להמאים בפני הצעירים את עניי העוה"ז, ואולי זה היה ג"כ כוונת נדב ואביהוא כי משה ואהרן היו כבר מנהיגים זקנים ולא היה להם שייכות עם עניי העולם הזה וממילא לא למדו מהם האנשים הצעירים שהיו בדור ההוא איך להתנהג בעניי עוה"ז, וכן פירש התפארת שלמה זי"ע בסוף פ' בהעלותך שזה היה טענת מרים על משה שכיון שהוא פרוש מעולם הזה אין לו השפעה על הדור הצעיר שעדיין מחובר לעניי עוה"ז. (שיח הפרשה)

קרב אל המזבח

ברש"י הק' לפי שהיה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש לך נבחרת, ויש לדייק שרש"י מתחיל לפי שהיה 'בוש וירא' לגשת א"כ היה לו למושה לומר לאהרן למה אתה 'בוש וירא' לך נבחרת ולמה לא הזכיר המלה 'ירא', ויש לומר דהנה הבושה היה מחמת חטא העגל כמו שהביא הרמב"ן שראה את קרנות המזבח כקרני העגל שעשו, והיראה היה מחמת שירא לנפשו שייכנס בלבו גאוה והתנשאות על שהוא זוכה להיות הכהן הגדול ולכן היה ירא לגשת והנה אמרו חז"ל ביומא כב: אין מעמידין פנים על הציבור אלא א"כ קופה של שרצים תלויה לו מאחוריו כדי שאם תזוז דעתו עליו אומרים לו חזור לאחוריק ותראה את הקופה של שרצים שאחוריק ואז לא יבא לידי גאוה וא"כ זה אמר לו משה למה אתה בוש, ודאי מפני חטא העגל וא"כ אין לך לפחד מגאוה כי יש לך קופה של שרצים מאחוריק ולכן נבחרת אתה ולא אחר וממילא לא יזוז דעתך עליך.

(כתב סופר)

ויקצוף וכו' מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקודש

ידוע מש"כ בספח"ק שהמוכיח את חבירו לא יוכיח מתוך כעס על חבירו אלא יראה לחבירו שמרוב אהבת נפשו הוא מוכיחו ואז יקבל חבירו את דברי המוסר והתוכחה, וזה נרמז כאן בפסוק בראשי תיבות מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקודש ר"ת "מלא אהבה" שבני אהרן הרגישו שמושה רבינו מוכיחם מתוך אהבה ולא מתוך כעס.

(נתיבות שלום)

קרב אל המזבח

וברש"י לפי שהיה אהרן בוש וכו' כתב הנועם אלימלך הבושה סימן טוב לאדם שהוא ביישן וכל המתבייש לא במהרה הוא חוטא ואהרן היה מתבייש מאוד מגודל הכהנה שהיה בו שכן דרך הצדיק שתמיד בעיניו חטאים על כל נדנדו עבירה ומשפיל עצמו תמיד ובפני רבים מוכיח את עצמו ועי"ז מכניס הרהורי תשובה בשומעים באמנם אם בארזים נפלה שלהבת מה יעשו עוזבי הקיר והם חוזרים בתשובה שלימה, וזהו מה שאמר לו משה למה אתה בוש הרי לך נבחרת כי ע"י שאתה בוש אתה מחזיר את האחרים בתשובה וכך ראוי לצדיק להתנהג בעבודתו, והוא ויקרב אל המזבח שתמיד חשב אהרן שהוא צריך למזבח.

מזלא טבא וגדיא יאה

מעומקא דליבא שלוחות בזה למחנך החשוב

הרב משה מרדכי דובדבני שליט"א

לרגל השמחה במעונו בלידת הבן

יאה רעוא שירווא רוב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציו, ולראות פירות נפלאים מתלמידיו, לאורך ימים ושנים טובות מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ה'תשס"ח ה'תשס"ח ה'תשס"ח

מזלא טבא וגדיא יאה

כסא דברכתא קדם חסיד המפואר, המנהל הדגול, ידי רב לו בחינוך ילדי ישראל לתורה ולעבודה

הרה"ח רבי יצחק אהרן קליין שליט"א

לרגל השמחות במעונו

בלידת הנין והנכדה

יה"ר שיזכה לראות ולרוות רוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח לאורך ימים ושנות חיים בבריות גופא ונהורא מעליא, אכ"ר.

ה'תשס"ח ה'תשס"ח ה'תשס"ח

מזלא טבא וגדיא יאה

מעומקא דליבא

שלוחות בזה למגיד שיעור החשוב

הרב שמואל צבי גנץ שליט"א

לרגל השמחה במעונו בלידת הבת

יאה רעוא שירווא רוב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציו, ולראות פירות נפלאים מתלמידיו, לאורך ימים ושנים טובות מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ה'תשס"ח ה'תשס"ח ה'תשס"ח